

Публікацію здійснено за фінансової підтримки
Європейського Союзу наданої в рамках проєкту
«Право-Justice» та проєкту «CONSENT»,
що реалізується Українською академією медіації.

МЕДІАЦІЯ ТА УНІВЕРСИТЕТИ 1.0.

МЕДІАЦІЯ ТА УНІВЕРСИТЕТИ 1.0.

матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

для науковців, аспірантів, студентів закладів вищої освіти
та науково-дослідних установ, а також для практиків,
які займаються науковими дослідженнями
у сфері медіації

15 листопада 2024 рік

Міжнародна науково-практична конференція

**МЕДІАЦІЯ & УНІВЕРСИТЕТИ
1.0.**

15 листопада 2024 року

offline/online

м. Чернівці

УДК 316.775.3+378.091](477)(082)
М70

М70 Медіація & Університети 1.0: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (15 листопада 2024р., Чернівці)/редкол.: Амелічева Л., Гаврилюк Р., Горецька Х., Романадзе Л. та ін. – Чернівці: 2024. 520 с.

ISBN 978-617-8442-07-1

До збірника увійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Медіація & Університети 1.0” (Чернівці, 15 листопада 2024 р.). Редколегія не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалів, що були подані у рукописах.

Автори, які подали матеріали для публікації, погоджуються з такими положеннями:
відповідальність за достовірність поданої інформації в своїй роботі несе автор;
автори зберігають за собою всі авторські права і одночасно надають збірнику право першої публікації, що дозволяє поширювати даний матеріал із зазначенням авторства та первинної публікації в даному збірнику.

Конференція та друк матеріалів конференції здійснювалися за фінансової підтримки Європейського Союзу наданої в рамках проекту «Право-Justice» та проекту «CONSENT», що реалізується Українською академією медіації.

Фінансується
Європейським
Союзом

CONSENT

ПРАВО-JUSTICE

УКРАЇНСЬКА
АКАДЕМІЯ
МЕДІАЦІЇ

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНІ СЛОВА	18
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	
МЕДІАЦІЯ & УНІВЕРСИТЕТИ: ВІД ІДЕЇ ДО РЕЗУЛЬТАТУ	29
Багінський А.В. Освітня програма “Врегулювання конфліктів та медіація” – інноваційний підхід у реагуванні на запити українського суспільства	29
Карпова О.М., Сєдашова О.А. Досвід реалізації програми магістр медіації та вирішення конфліктів в бізнес школі КРОК	31
Гаврилюк Р.О., Пацурківський П.С. Медіація як елемент нової культури університету	37
Пархоменко О.С., Квітка Ю.М. Медіація та миробудування: науково-практичний досвід Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна	43
Крестовська Н.М., Романадзе Л.Д. Інтеграція медіації в університетську освіту: досвід Української академії медіації у створенні навчально-методичного комплексу для правників	49
ПАНЕЛЬ 1. Компетентності у сфері медіації як сучасний елемент міждисциплінарного підходу при підготовці майбутніх клієнтоорієнтованих фахівців (правників, психологів, менеджерів, соціальних працівників тощо)	53
Абрамова А.О. Стратегії та техніки медіації в роботі психолога	53
Андрєєва Я.Ф. Компетенції у сфері медіації в освіті майбутніх психологів: фідбек	56
Бажан Т.О. Медіаційні компетентності в підготовці ІТ-спеціалістів для командної роботи та комфортного робочого середовища	60
Біла А.В. Медіація в адвокатській практиці: етичні імперативи, ефективність та переваги для захисту інтересів клієнтів	63
Біла А.В., Карпушкіна А.Г. Розвиток медіаційних компетентностей для правників: значення «м'яких» навичок (soft skills) у юридичній професії	66
Білокурська О.В. Медіація як альтернативний підхід до розв'язання конфліктів конституційного характеру	70
Білоус Ю.Д. Медіація як складова комунікативної компетентності у підготовці правників	73
Бондаренко К. С. Правові та психологічні аспекти процедури медіації в Україні	76

Бондаренко-Берегович В.В. Медіаційні компетентності під час підготовки судових експертів	79
Вдовічена Л.І. Медіаційна компетентність нотаріуса	82
Верба О.Б. Медіація як інструмент вирішення конфліктів в академічному середовищі	85
Водоп'ян Т.В. Опанування медіаційних компетентностей правником як каталізатор власних змін особистості	89
Волкова Н.О. Техніки взаємодії учасників медіації. Альтернативні процеси прийняття рішень	92
Гаркавенко Н.В., Доскач С.С. Роль медіації при підготовці успішного менеджера	97
Головань Т.Г. Формування навичок медіатора у здобувачів вищої освіти за спеціальністю 081 Право	100
Горецька Х.В. Медіація та медіаційні компетентності як спосіб реалізації концепції третьої місії університетів	104
Гула Л.В. Формування медіаційних компетентностей у сучасних ЗВО	107
Давиденко М.О. Роль медіативних технологій у врегулюванні конфліктних ситуацій у суспільстві	110
Дзевелюк М.В., Дзевелюк А.В. Особливості використання медіації у підготовці юристів та публічних службовців в ЗВО	113
Дибчук Л.В., Омельчук В.Ю. Медіаційна компетентність як складова професійного розвитку майбутніх менеджерів	117
Долгопол О.О. Розвиток навичок медіації у здобувачів вищої освіти під час вивчення дисципліни «організаційна психологія»	122
Доляновська І.М. Основні напрями становлення інституту медіації в правовому освітньому середовищі ВНЗ «Університету економіки і права КРОК»	125
Дубчак О. Е. Soft skills у професійній підготовці майбутніх правників ..	129
Єфтені Н.М. Навички медіатора в діяльності керівника	133
Жилка А. М. Онлайн-медіація: нові можливості та виклики	136
Журавель О.О. Медіаційні компетентності в професійній діяльності адвоката	139
Ігнатів В.О. Медіація у професійній діяльності юриста	143
Іліка К.Д., Баланда Е.О. Медіація як інструмент вирішення економічних спорів у підготовці майбутніх менеджерів	147
Казьмірова О.М. Роль медіації у підготовці фахівців в закладах вищої освіти	150

- використання процесуально-технологічного інструментарію медіації;
- уміння здійснювати ефективну комунікацію в умовах конфліктної взаємодії з учасниками процесу;
- досвід ухвалення управлінських рішень в умовах конфлікту, невідомості ситуації та ризиків;
- уміння локалізувати опір та агресію учасників конфлікту;
- оволодіння техніками встановлення та налагодження контакту з оточуючими (володіння високим рівнем комунікабельності);
- здатність до комунікативної толерантності;
- хист до управління емоційною сферою для ухвалення рішень (володіння середнім чи високим рівнем емоційного інтелекту).

У даній роботі під медіаційною компетентністю розуміється вміння особистості використовувати набуті знання, уміння, навички з медіації для врегулювання конфліктної взаємодії у професійній діяльності та/або повсякденній життєдіяльності. Хоча наразі медіаційна компетентність не виділяється на офіційному рівні серед низки професійних компетентностей, необхідних судовим експертам, практика демонструє, що в реаліях сьогодення зазначені компетентності є важливими, особливо для осіб, які часто контактують з учасниками судового процесу.

Література:

1. Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо складання, перегляду та моніторингу виконання індивідуальної програми підвищення рівня професійної компетентності державного службовця (індивідуальної програми професійного розвитку) : наказ національного агентства України з питань державної служби від 26.10.2020 р. № 201-20.
3. Ларіна. Н. Інституційні засади формування медіаційної компетентності публічних службовців в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2022, 10 (6), С. 61-69. <https://doi.org/10.15421/152245>.

MEDIATION COMPETENCE OF THE NOTARY

МЕДІАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ НОТАРІУСА

Vdovichena L.I.

*PhD in Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Public Law
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
Chernivtsi, Ukraine*

Вдовічена Л.І.

*кандидат юридичних наук,
доцент, доцент кафедри публічного права
Чернівецького національного університету імені Ю.Федьковича
Чернівці, Україна*

Професійна компетентність – це інтегральна особистісна якість, яка поєднує в собі коло професійних знань та психологічну готовність до професійної діяльності, яка забезпечується знаннями, які отриманими в ході здобуття вищої фахової освіти та досвіди, як отриманому в ході проходження спеціалізованих тренінгів, навчань, стажувань так і життєвому. Відповідно, професійна компетентність нотаріуса є особистісно-професійною характеристикою, яка об'єднує мотиваційно-аксіологічний, інформаційно-гностичний, діяльнісно-поведінковий, особистісно-рефлексивний компоненти. Як відзначають в зарубіжній науковій літературі, що можливість бачити нотаріуса в подвійній функції, тобто як нотаріуса і медіатора одночасно, не є міфом. Складання нотаріального акта і, відповідно, нотаріальне посвідчення не є єдиним змістом діяльності нотаріуса, хоча вони і утворюють ядро всього комплексу нотаріальних повноважень. Відмовившись від застарілої ідеї нотаріального документування, сучасні нотаріуси не просто описують у нотаріальному акті те, що вони сприйняли і чому були свідками, а й як професіонали у сфері права та з метою досягнення реалізації права (правозастосування) висловлюють твердження, оціночні судження про факти та явища, судження про дієздатність, правоздатність і належність осіб, які беруть участь у справі, про законність поданої на їхній розгляд дії або події, а також кваліфікують нотаріальну дію [1, с. 411]. Адже метою здійснення нотаріальних дій є двостороннє забезпечення: перше – це дотримання і захисту законних прав, свобод та інтересів фізичних та юридичних осіб, зокрема матеріального і нематеріального характеру; друге – правильності та законності укладення правочинів,

підтвердження документів та надання інших юридичних послуг, визначених чинним законодавством [2, с. 271]. Доречно зауважити, що в процесі здійснення нотаріальних дій нотаріус має бути незалежним і неупередженим посередником між сторонами, а також діяти виключно з дотриманням норм чинного законодавства.

З часу прийняття Закону України «Про нотаріат» у вересні 1993 року, в діяльності нотаріальних органів відбулися чималі зміни, які в тому числі торкалися розширення кола суб'єктів нотаріальної діяльності, так і доповнення видів виконуваних ними функцій. Функції нотаріального процесу не є застиглою категорією, вони знаходяться у постійному русі, у залежності від розвитку нотаріальної діяльності і нотаріального процесу, та наділення нотаріальних органів новими повноваженнями [3, с. 77]. І от 16 листопада 2021 року в черговий раз було розширено функції нотаріальних органів держави Законом України «Про медіацію» [4] і як результат – отримав доповнення і Закон України «Про нотаріат»: частиною 3 статті 1 встановлено, що нотаріуси можуть проводити медіацію у порядку, визначеному законом, за умови проходження ними базової підготовки медіатора [5]. Так, з 15 грудня 2021 року нотаріуси вправі, крім вчинення нотаріальних дій, які спрямовані на юридичне закріплення безспірних цивільних прав і фактів, посвідчення правочинів, здійснювати медіацію в якості позасудової процедури врегулювання конфліктів (спорів).

У нотаріальній практиці функції правозастосування та правореалізації трактуються як процес виокремлення інтересів сторін та їхніх позицій. «Видокремлюючи інтереси від вимог (позицій), нотаріус допомагає знайти оптимальне рішення проблеми та належним чином його оформити з дотриманням вимог, встановлених законом» [6, с. 62]. Подібно, при здійсненні медіації медіатор виконує аналогічні завдання, що й нотаріус: керуючи процесом вирішення спору, він заохочує сторони до обміну інформацією, допомагає їм зрозуміти інтереси один одного, спонукає сторони запропонувати рішення, які б відповідали суттєвим інтересам кожної із сторін. Здійснюючи ці дії, медіатор допомагає сторонам досягти конструктивного вирішення їхньої проблеми.

Існує кілька особливостей нотаріальної функції, які збігаються з процесом медіації: обов'язок неупередженості; високий рівень культурної підготовки, що гарантується передумовами доступу до цієї функції, та подальше постійне навчання; активний баланс у виконанні функції, що гарантує всім сторонам свою консультативну та дорадчу роботу;